

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

in Chaldaeam: nec ollas Aegypti & virulentias carniū desiderauit, sed choris comi-
rata virgineis, cuius est Saluatoris effecta: de paruula Bethlehem, caelestia regna con-
scendens, dicit ad veram Noëmi: Populus tuus, populus meus: & Deus tuus, Deus
meus.

Ruth 1.

Hunc tibi librum ad duas lucubratiunculas, eodem quem tu sustines dolore, dicta-
ui. Nam quotiescunquē stylum figere volui, & opus exarare promissum, toties obrigu-
erunt digiti, cecidit manus, sensus elanguit. Vndē & inculta oratio, votum scribentis
absque vlla elegantia & yerborum lepore testatur.

Vale, ó Paula, & cultoris tui vltimam senectutem orationibus iuua, Fides & opera
tua Christo te sociant: præsens facilius, quod postulas, impetrabis. Exegi monumentū
tuum ære perennius, quod nulla destruere possit vetustas. Incidi elogiū sepulcrō tuo,
quod huic volumini subdidi, vt quocunquē noster sermo peruenerit, te laudatam, te in
Bethlehem conditam lector agnoscat.

Inuocat S.
Paulā Hie-
ronymus.

Sequitur titulus sepulcri:

Scipio quam genuit, Pauli fudere parentes,
Gracchorum soboles, Agamemnonis inclyta proles,
Hoc iacet in tumulo: Paulam dixere priores:
Eustochij genitrix, Romani prima senatus,
Pauperiem Christi & Bethlemitica rura sequuta est.

In fronte spelunca:

Adspicis angustum præcisa rupe sepulcrum?
Hospitium Paulæ est, caelestia regna tenentis.
Fratrem, cognatos, Romani patriamque relinquens,
Diuitias, sobolem, Bethlemiti conditur antro.
Hic præsepe tuum Christe, atque hinc mystica Magi
Munera portantes, hominiquē Deoque dedere.

Dormiuit sancta & beata Paula, septimo Kalendarum Februariarum, tertia sabbati
post solis occubitus. Sepulta est quinto Kalend. earundem, Honorio Augusto sexiēs
& Arestenio consulibus. Vixit in sancto proposito, Romæ annos quinque, Bethlehem
annos viginti. Omne vitæ tempus impleuit annis quinquaginta sex, mensibus octo, die-
bus viginti & vno.

Is fuit, teste
Onuphrio,
annus Chri-
sti 404. quo
anno Chry-
sostomus
in exilium
pulsus est.

DE SS. Thyrso, Lucio & Callinico videat Lector Tomo 6. Decembris 14.

VITA S. IACOBI EREMITAE, CUIVS LECTIO
MULTVM HABET COMPVNCTIONIS, AVTHORE

Simeone Metaphrasæ.

Vita bona, & animæ salutaria beneficia ijs viris, qui DE IANVAR, 28
amantes sunt, & Saluatoris Christi præceptis congruentem
vitam ingrediuntur, pulcherrima humilitatis possessio
conciat: quam qui amplecti studuerit, & perfectè obierit,
is nunquam illud timere poterit, nè aliquo modo cadat, aut
vilo affectu capiatur, vel suæ fidutiæ superbia efferatur.
Quòd enim multum damni, & insanabile iacturam, maxi-
mumque periculum hæc ijs afferat, qui non cautiore fuerint,
licet è multis alijs argumentis hoc intelligere, præci-
pue verò ex hac historia, quæ nobis scribenda est, vt qui ce-
lestem vitam sibi proposuerint, ex ipsa narratione profici-
ant, quò tutiores sint. In hac enim & institutionem optimam inueniemus, & exerci-
tationem perfectam, extremum denique cursum ex pigritia proficiscentem, & poeni-
tentia virtutem: quæ tantum valet apud benignissimum Deum, vt non solum ex ipsis
inferorum portis, & gehennæ doloribus hominem eripiat, sed etiam talem reddat, vt
priori virtute maius aliquid possideat, & adiuuante diuina gratia, emendationem vitæ
superiore statu meliorem recuperet.

Fuit quidam vir, qui solitarius in locum secessit prope oppidum Porphyriorem.

Quindecim
annis degit
in spelūca.

Erat viro illi nomen Iacobus. Hic cum brevis huius vitæ vanitati renunciasset, in spelunca quadam quindecim annos habitauit. Tantos autem in virtutis exercitatione progressus fecit, tamq̄ insignis & Deo gratus extitit, vt & gratia contra dæmones dignus effectus fuerit, multasq; alias curationes Saluatoris nostri Iesu Christi nomine hominibus attulerit. Cum omnes igitur eius hominis vitam admirarentur, ad eum concurrebant, quorum plerique erant ex impiorum Samaritarum superstitione. Illos cum ad se venientes diuinus ille vir animaduerteret, ex diuinarum literarum lectione ipsos multum erudiendo, ad veram fidem conuertebat.

Samaritę illi
insidiant.

Sed qui humano generi indè vsque à principio aduersari cœpit diabolus, & ijs precipuè, qui Christo seruiunt, cum ex multa illius hominis virtute, ac perfecta vita se fugari videret, aggressus est eum persequi, & ex ijs locis, quæ supra diximus, expellere. Cum enim in vnum quempiam Samaritam ingressus fuisset ex eorum numero, qui ab initio veritatem ipsam auersabantur, fecit vt ille vniuersos ad se pertinentes amicos, consanguineos ac seruos ad insidias sancto illi viro struendas, in vnum colligeret, quò cum ita irretitum posset è regionibus illis propulsare. Omnes igitur cum ad sacerdotis sui diuersorij conuenissent, & multa essent machinati, vna omnium sententia hæc fuit, vt impudentem atque inhonestam mulierculam ad se accersirent, cui viginti aureos nummos darent, totidemq̄ue alios se illi duros promitterent, si ipsa Dei seruum Iacobum illecebris suis corrumpere posset, vt ansam aliquam arripientes, eum virum cum dedecore è sua regione fugarent.

Seque Cru-
cis signo
munis.

His promissis mulier illa inducta, multam noctem obseruans, ad ipsum adiit, ac ianuam pulsas, eum rogabat, vt ipsam intrmitteret. Cumq̄ue ille moraretur, & diutius id se facturum recusaret, illa nihilominus impudenter ianuam pulsare pergebat, & multis precibus eum obsecrare, vt ipsam admitteret. Cum igitur ille ianuam patefecisset, & eam vidisset, spectrum aliquod cernere sibi visus est, seque Crucis signo munis, ianuam ipsam cum imperu clausit, atque in cellam reuersus, ad Orientem solem se conuertit, & Deum attentè preceatus est. Non multo autem tempore postea, cum media nox præterijset, non desinebat mulier illa pulsare ianuam: quinetiam magna voce, Misere-re, inquit, meî tu, qui Dei seruus es: aperi mihi ianuam, nè ante cellam tuam ferarum cibus efficiat.

Vide morē
consignan-
di signo
Crucis.

Cum iustus ille vir hæc consideraret, & ferarum multitudinem, quæ erat in illis locis, animaduerteret, ianuam ipsam inuitus (vt ita dicam) patefecit, eiq; dixit: Vnde huc venisti? Quem quaris? Et vnde es? Cui mulier: E monasterio, inquit, hoc propinquo ego sum, meque monasterij Præses ad ferendas benedictiones in hoc castellum misit, ac dum reuerterer in monasterium, hoc in loco nox me oppressit. Rogo igitur te, diuine vir, vt miserearis meî, & apud te accipiar, nè ferarum præda efficiat. His igitur verbis ille commotus, eam ad se introduxit, panemq̄ue & aquam illi apposuit: & interiori cellam ingressus, seipsum illic inclusit, muliere in exteriori cella derelicta. Illa verò cum cibum sumpsisset, voluit paulisper quiescere. Postea cœpit vociferari, & cum lamentis ad ianuam se deicere, virumq̄ue sanctum implorare. Ille verò è fenestra prospiciens, eamq̄ue videns angustijs & multo dolore compressam, dubitabat quidnam ei diceret, aut faceret. Tunc illa: Precor te, inquit, vt me respicias, & signo Crucis munis, quoniam dolore cordis opprimor. His ille auditis, exiit, & statim igne multo accenso, prope mulierem sedit, ac sinistra manu igni admota, dextera sacrum oleum sumpsit, & eam calefacere cœpit propriæ manûs calore, neque desinebat eius pectus Crucis signo munire.

Magna san-
cti viri vir-
tus.

Illam igitur impudentiæ stimulis impulsam, cum irretire eum vellet, & in turpem libidinem concitare: Rogo, inquit, te diutius cor meum vngas, vt dolor, qui me comprimit, iam desinat. Ille, quæ eius erat simplicitas, mulieri credens, quæq; ad eam curandam pertinebant, attendens, simulq̄ue fraudem prauis dæmonis sciens ac metuens, nè forte ex multa in eam commiseratione sempiternam infirmitatem sibi afferret, duabus vel tribus horis constanter sinistram manum in ignem iniectam detinuit, ita vt digitorum compages combustæ deciderint. Hoc ille faciebat contra diabolicas machinas militans, vt propter intolerabilem illum dolorem, ex ignis flamma proficiscentem, nulla pessima cogitatio in eius animum irreperet. Quod cum admirabiliter ab eo fieri mulier videret, & ipsa resipisceret, (totam enim sancti viri manum ferè igne consumptam

sumpram videbat)lachrymans atque ingemiscens, ad sancti viri pedes se deiecit, & suis manibus propriū pectus pulsans, clamabat: Hei mihi misere & excēcare, hei mihi, quōd diaboli domicilium facta sum. Hęc cūm sanctus vit audiret atque obstupesceret: Surge, inquit, mulier. Hoc dixit, & admodū festinanter ē solo illam erexit, & attētas preces ad Deum mittens: Nuncia, inquit, mulier, quid hoc sit. Vixq; ad se reuersa, quo pacto res se habebat, singulatim exposuit, aperiens quas prauī Samaritæ, vel diabolus potius aduersus iustum virum insidias machinatus fuerat. Qua re audita, Dei seruus magnoperē ingemuit: cumq; Dei gloriam celebrāset, & lachrymas multas emittens Deo gratias egisset, illam catēchismo instruxit, eiq; benedictiones impartitus, misit ad sanctissimum Alexandrum Episcopum.

Mulier verō cūm ad ecclesiam venisset, vnamquanq; rem ordine Deo ipsi primū, *Cōfessio sacramentalis.* deinde & sanctissimo viro confessa est: qui & ipse cūm plurimū eam instruxisset, eorumq; ue malorum, quæ cōmiserat, valdē poenitentem videret, immortalitatis lauacrum ei dedit, & mulierem quidem ipsam ad virginum monasterium misit: omnem verō populū religiosū, & Christi amatorem clerū cūm cōgregāset, ex vrbe & regione illa omnes Samaritas expulit, ac postea Dei seruū Iacobum adiit, eumq; vt bonus pater multūm cōfirmavit. Itā verō & mulier supradicta per poenitentiam Christo seipsam obtulit, vt & chara Deo esset, & aduersus dēmones gratiam acciperet.

Facto autem interuallo quodam temporis, filia cuiusdam viri, qui principem locum in senatu obtinebat, impuro spiritu agitata, nominatim sanctū illum virū inuocabat. Cūm igitur eius parentes ad Dei seruū eam duxissent, ipsū rogabant, vt puellā iuuentutem misericordia prosequeretur, & impurū spiritū ab ipsa expelleret. Cūmq; sanctus vir pro ea Deū precatus esset, & manus super illam imposuisset, statim diuina *Dæmonia ca curatur.* ope dēmonem expulit, & puellā curauit. Eius igitur parentes cūm & Deo, & ipsi gratias egissent, trecentos aureos nummos ei miserunt, quos non solum iustus ille vir accipere ausus non est, sed ne videre quidem eos passus fuit, dicens eisq; persuadens, non decere diuinā rerū mercaturam facere, sed pauperibus illos potiū dare. Ego enim, inquit, eos non accipio. nam in solitudine degens, istis non indigeo. Itaq; gratias Deo agentes homines illos, in eorum domos remisit.

Aliquando verō cūm adolescens quidam a dæmone tentatus fuisset, vtroque pede dissolutus fuit: quem eius consanguinei baiulantes, ad sanctū virū tulerunt, eum rogantes, vt pro ipso Deū precaretur. Ille autem cūm tres dies ieiunāset, & diuinis *Triduana ieiunio & precibus paralyticū sanat.* precibus operam dedisset, paralyticū hominē sanū restituit, cui & benedixit, iustitq; proprijs pedibus in suam domū reuerti. Multi alij ad eundem veniebant, qui cūm diuersis morbis laborarent, omnes diuina ope per ipsius preces curati, ad suas domos reuertebantur.

Cūm autem ille Dei seruus se ab omnibus multū honorari videret, & casum, qui ex honore ipso multis euenire solet, valdē metueret, locum illum reliquit, & fugiens abiit procul ab vrbe illa quadraginta milliariis: cumq; apud petras, quæ sunt ad ripam fluuij, speluncam magnam inuenisset, triginta annos illic habitauit, in precibus *Triginta annis habitat in spelunca.* & hymnis totos dies ac noctes insumendo. Nutrimta verō ipsa multo tempore ex herbis, quæ prope fluuiū nascēbātur, sibi conficiebat: postea paruum quendam hortum ad ripam fluminis eleganter cōstruxit, atque in eo aliquot horis diei opus faciens, ex eo ipso cibum sibi comparabat. Itā verō eius vita celebrabatur, vt ē viginti & triginta monasterijs monachi & clerici ad eum venirent, multiq; alij ex ijs, qui mundi rebus occupantur, ad eum se conferrent, vt eius benedictionem acciperent, & ab eo confirmari possent.

Sed talis ac tantus vir, tantaq; gratia dignus effectus, fortasē elatione vel superbia captus, in lapsum, eumq; omnium grauisimum, incidere permissus fuit. Nam scelestissimus humani generis inimicus, qui contra homines rectam & Deo gratam vitam degentes, propriam inuidiam exercet, in puellam quandam ingressus, cuiusdam diuitis filiam, ccepit clamare, & sanctū Iacobum nominatim appellare, itā vt parentes puellæ circumirent, & vbiq; diuinum illum hominē inuestigarent, neque monasterium, neque desertum aliquem locum relinquentes. Quem cūm inuenire non possent, postea solitariū quendam hominē in eo loco, quem supradiximus, esse cognouerunt. Pater igitur seruos suos secum habens, & puellam iubens vnā cum matre in iumento

federe, & eum sequi, venit in eum locū, de quo audiērat, vbi & ille vir sanctus vitam degebat. Quem cū vidisset, & ad eius pedes se abiecisset: Miserere, inquit, filiē mee, quoniam grauius ab impuro spiritu cruciatur: nam viginti dies sunt, quibus neq; cibum, neque potum sumpsit, sed clamat seipsam lacerans, & nomen tuum appellans.

Rursus dicitur
monica
alia sanati.

Tunc iussit puellam illuc duci: eumque se diutiùs precibus dedisset, sic ardentem pro ipsa precatus est, vt & locus, in quo stabant, contremuerit. Finitis verò precibus, insuflauit in illum impurū spiritum, & ait: In nomine Domini nostri Iesu Christi exi ab ista puella. Statimque demon ipse, tanquā igne aliquo impulsus, è puella discessit. Illa verò cū in solum cecidisset, multis horis iacuit sine voce: sed sanctus ille Deum precatus, eam, manu apprehensa, erexit, & parētibus suis reddidit. Qui cū miraculum illud vidissent, diuinam gloriam collaudarunt. Sed metuentes, nē impurus ille demon reuersus, in eam ingrederetur, ipsum rogauerunt, vt puella apud eum duos dies remaneret, quoad omninò à demone liberaretur. Puella igitur apud eum relicta, parentes in domum suam reuersi sunt.

Qui amat
periculum,
peribit in
illo.

Decet autem, sicut in initio diximus, ad multorum cautionem, & celestem hanc vitam exercentium ædificationem, non solum perfectorum hominum rectè facta narrantes, bona tantum colligere: sed nē malarum artium & laqueorum scelestissimi illius hostis imperiti sint, qui Deo seruiunt, quemadmodum maximas & veras huius hominis virtutes enumerauimus, ita, inquam, conuenit, & fluctuationem in eum illatam, & inde maximū eius lapsum, enarrare. Dicemus autem deinceps, vt decet, & ea miracula magna atque ingentia, quæ post perfectam ipsius poenitentiam, & generosam confessionem per eundem edita sunt. Quo enim nobiliorem exercitationem ac vitam antea egerat, eo maior postea ipsius fuit lapsus. Quanto autem grauior fuit lapsus, eo maior postea ipsius fuit & emendatio.

Ille enim pessimus & impius Dei seruorum inimicus, cū puellam, quæ curata fuerat, illic solam cum solo relictam vidisset, & velut ansam quandam aduersus iustum hominem arripuisset, libidinosum spiritum in eum immisit: qui tantoperè ipsum adortus est, vt qui exercitationis initio, quo tempore impiorum Samaritarum laquei per mulierem, quam supradiximus, parati fuerant, generoso & forti animo resisteret, quique, vt diabolus superaret, per quem mulier aduersus ipsam impulsa fuerat, sinistra manus iacturam perferre maluērat: is, inquam, vir libidinis stimulo percitus, diuini timoris, & tantæ sanationum gratiæ, ac tam diuturnæ exercitationis, totque laborum oblitus fuit: & quanuis ad multam senectutem venisset, victus tamen demoni succubuerit, & in eum locum, qui ante cellam erat, egressus, puellam ipsam vitiauerit, & impietatis ceno se ipsum commaculauit. Deinde verò, tanquā primordijs quibusdam demoni oblati, coactus est superiori malo & alterum addere. Cū enim corruptor ille serpens vereretur, nē Iacobus ipse respiciens ad emendationem veniret, quæ per poenitentiam his præbetur, qui eam sincero animo inquirunt, ei viro, quem, vt sibi videbatur, captiuum ducebat, suggestit, vt superiore peccato maius quiddam patraret: Quasdam enim timiditatis cogitationes cū in eius mentem iniecisset, author illi fuit, vt puellam à se vitiatam interficeret.

Addit stultitiam
pro hominibus
cidium.

Et eo igitur peccato superatus, eius quoque eundem patrauit, sperans scilicet ea se fieri posse, vt eius puellæ parentum molestiam vitaret. Sed neque eo scelere contentus fuit vetus ille malorum author diabolus, sed aliud etiam addidit, vt non solum interficere puellæ reliquias sepultura non maderet, sed eas etiam in aquas fluuij sine misericordia aliqua proieceret. Talis est superbiæ & arrogantiae fructus. Nisi enim eiusmodi peccato monachus ille se subiecisset, prauus hostis, tanquā in breue aliquod nauigium vim omnem ac ventorum æstum effundēs, eum senem nequaquam dedecorasset, à quo adhuc iuvene victus fuerat: quem postea & ipse vicit, eò quod nimis elatum sentit.

Sed tamen egregia Christi, summorum bonorum largitoris, in homines benivolentia, qui omnes homines mauult saluos esse, quam perire, ei, qui lapsus fuerat atque humi iacebat, manum porrexit, & poenitentiae remedijs insanabilia & graueolentia proprii figmenti, hoc est, eius viri vulnera curauit, iisdemque, ac maioribus gratijs post poenitentiam eum decorauit. Hæc autem in medium proferre coacti sumus, vt sicut superiorem eius vitam cognoscentes, Deum laudauimus, & quomodo lapsus fuerit audientes, in tristitiam incidimus: ita & sinceram ipsius poenitentiam ediscentes, non nobis.

nobis ipsiſ confidamus, ſed in benigniſſimo Deo, ex quo gratiæ omnes proficiſcuntur, ſpem colloce- mus: qui & nobis ſtantibus dat patientiam, vt perfectè ſtare poſſimus, & pigritia cadentes ſua manu ſuſtentat, hoc eſt, opem nobis porrigit, ac pœnitētes pro ſua in humanum genus charitate amplectitur. Etenim qui tot & talia mala patrauit, quorum vnumquodq; gehennæ obnoxium eum faciebat, Dauidis exemplum imitandum ſibi propoſuit, quò à lapſu erigi poſſet. Nam & Dauid poſt adulterium rerum ordinem peruertit, & pro eo quòd adulteriſ ſui pœnas dare debuiffet, eadē etiam addidit eius viri, cui prius iniuriam fecerat.

Ille igitur cū animaduertet, quemadmodū Deus ipſe ac benignus Dominus, Dauidis oratione placatus, ſtatim peccata ei condonauit, ad pœnitentiæ portum con- fugit, ſola ſpe ad animæ ipſius emendationem gubernatrice vſus. Cū enim ad ſe redi- ſſet, & è ſomno, vt aliquis diceret, excitatus eſſet, in cellam ſuam ingreſſus eſt, ſeque in terram cū abieciſſet, intolerabiles gemitus emittebat, pectus ſuum valdè percutiens, & lachrymarum riuulos emittens. Sed neque ſic ab eo diſceſſit impurus & ſceleſtiſſi- mus diabolus. Nam cū eius viri propoſitum ac voluntatem ferre non poſſet, cœpit deſperationis cogitationes in eius animum iniicere, cū huiusmodi peſſima initia ad- uerſus humanum genus ex ludæ ipſius deſperatione inferre conatus eſſet. Ille igitur ad ſeculi conſuetudinem redire decreuit. Sed benigni Chriſti voluntate factum eſt, vt iter faciens, in monaſterium quoddam veniret.

Ad eos igitur monachos, qui illic erant, ingreſſus, ipſos ſalutauit: qui cū eius pedes lauiffent, & panem ei appoſuiſſent, rogabant, vt cibum ſumeret. Ille verò cū neque eos ferè audire pateretur, grauem gemitum emittens: Hei mihi, inquit, miſero, quo- modò potero in cælum oculos erigere? Quomodò ipſius Chriſti Domini nomen aude- bo inuocare, quem reprobaui ac dereliqui? Quomodò audebo aliquid ex ipſius bonis attingere, qui anima & corpore adulter contra ipſum fui, & intemperantiæ libidinibus meipſum commiſcui? Cumque cœpiſſet narrare, quo pacto reſ ſe habuerat, illis omnia conſeſſus eſt: qui multa triſtitia ob eam rem affecti, & his, quæ diuerſis modis paſſus fu- erat, commoti, pro viribus eum conſolati ſunt. Cumque benedictiones ei dediſſent, & multas atque attentas preces pro eo ad Deum miſiſſent, illum à ſe dimiſerunt.

Cū autem iter faceret, frater quidam ei occurrit, verè Chriſtum in ſeipſo habens: qui cū eum ſaluſtaſſet, cœgit in ſuam cellam diuertere: cumque eius pedes lauiffet, & omnia charitatis officia illi præſtitiffet, panem appoſuit, ipſumque adhortatus eſt, vt particeps fieret earum benedictionum, quas Deus miſiſſet. Ille verò cū peccatorum ſuorum ſibi conſcius eſſet, pectus ſuā pulſans, diū recuſabat cibum ſumere. At Dei ſer- uus, apud quem ille diuerterat, ad ipſius pedes ſe abiecit, eum conſolans, & iureiurando affirmans, ſe non prius è terra ſurrecturum, quàm promiſiſſet, ſe illorum quæ appoſita fuerant, participem futurum. Id cū ille promiſiſſet, Dei ſeruus è terra ſurrexit, vt ci- bum ſumeret.

Poſtea verò quàm ambo panem guſtauerint, & Deo gratias egerunt, rursus vnà ſe- debant. Tunc is, à quo Iacobus hoſpitiſ acceptus fuerat, ipſum aſſatus: Inſtruc, inquit, pater, me in Chriſto filium tuum, & cor meum confirma, quoniam multis & varijs cogitationibus valdè ſolicitor. Tunc ylulans ſanctus Iacobus, & cum lachrymis, gemitibus & lamentis ſuum pectus verberans: Sine, inquit, frater, me flere, & graua peccata mea, quæque impiè aduerſus Deum auſus ſum, lamentari: quoniam in hac mea vana & turpi canitie, tanquàm puer, à diabolo ſupplantatus, in interitum omninò immerſus ſum. Malis enim, quæ iuuenis toleranter vici, nunc in ſenectute inhoneſtè me gerens, ſuccubui, cū in grauē olentis ſupri cœnum meipſum coniecerim, & alia his grauiora peccata commiſerim. Hęc cū ille audiuiſſet, mœrore multo affectus eſt, cumque rogauit, vt ſingularim fraudem diaboli narraret, hæc duo ex ea re procurans: primū, quòd ſperabat peccati conſeſſione ad pœnitentiā illum virum prouocandum: dein- de, quòd ex fratris lapſu cautionem ſibi in poſterum parare cupiebat. Ille igitur ſic nar- rare cœpit:

Cū exercitatione accurata & valdè laborioſa vſus fuiſſem, & Deo ipſi quinqua- ginta annos innocenter ſeruiuiſſem, poſtquàm multam à benigno Deo gratiam acce- pi, multaque miracula per me ſceleſtum perfecta ſunt, poſtremò ſatanas in puellam quandam ingreſſus fuit: cuius parentes cū audiuiſſent Chriſti gratiam mihi adeſſe, illam

Redit ad ſe, & medita- tur pœni- tentiam.

Vult redire ad ſeculum ex deſpera- tione.

Monachi cuiuſdā ex- imia in cū charitas.

Narrat fra- tri lapſum ſuum.

illam ad me duxerunt, vt curari posset. Cumq; me rogassent, vt pro illa Deum orarem, id feci: & diuina ope factum est, vt impurus spiritus ab illa discederet. Illi cum omnino eam curari cuperent, duos dies apud me puellam reliquerunt, ipsiq; in domum suam reuersi sunt. Mente vero excecatus ego, ad illam exij, & libidinis stimulo superatus, neq; Deum hora illa in mente habens, neq; quod tam diuturnæ exercitationis labores perderem cogitans, sed omnia (vt summam dicam) oblitus, & gehennam contemnens, ad stupri perniciosam ruinam cecidi. Cumque puellam vitiafsem, malo malum curare volui: quinimmo minori malo maius addidi. Nam dedecoris illius author demon me inuadens, eiusdem puellæ cædem in mentem suggestit. Itaq; post stuprum, quod intuleram,

Desperat.

illam ipsam interfeci, eiusque corpus in fluuium proieci. De mea igitur salute desperas, discessi, & nunc in mundum reuertor. Quomodo enim in cæli altitudinem oculos erigere poterò? Nam si Christum ipsum nominare ausus fuero, nunc ignis de cælo descendens, statim me consumet.

Eum frater
piè egregiè
consolatur.

Hæc & talia cum ille multis lachrymis & gemitibus maximis enarraret, alter Dei seruus hæc audiens, diuina gratia compunctus, in eius collum cecidit, eumq; osculans: Quoeso, inquit, frater, nè animo decidas, neque de salute tua desperes: sed credens penitentię locum esse, lachrymas fundens benigno Deo confitere. Multum enim misericors est Dominus, & multa est misericordia, qua nos semper profequitur. Quoad tempus habemus, penitentiam agamus. Nam si penitentia nõ esset, quomodo Dauid post prophetiæ donum, post regnum, post Domini testimonium, in adulterij & cædis barathrum lapsus, verbis & re penitentiam ostendens, talium peccatorum remissionem assequi potuisset? Si penitentia locus non est, quomodo beatus Petrus Apostolorum princeps, primusque discipulus, qui clauis cæli à Deo accepit, cum Dominum Christum non semel, non bis, sed ter negasset, & post hæc amarè fleuisset, non solum eius peccati remissionem impetrauit, sed maiore etiam honore dignus fuit habitus, rationalium Christi ouium pastor effectus? Nisi penitentia esset, quomodo eum, qui apud Corinthios fornicatus fuerat, assumi Apostolus mandasset: Nè, inquam, circumueniamur à satana? His & talibus verbis cum eius animus valde confirmasset verus & misericors frater, eum rogauit, vt secum vnà manere vellet. Cumque ille nollet, ad eius pedes Dei seruus se abiecit, eosque osculatus, illum orabat, nè ab eo separaretur, cogitans ac metuens, nè aliquo modo in desperationem incideret, & animam suam omnino perderet. Cum verò vehementer eum admonens, rogans atque obsecrans, illi persuadere non posset, sanctus vir angustijs compressus, & spiritu ingemiscens, atque pro eo magnoperè Deum precatus, illum dimisit, cum benedictiones etiam dedisset, quibus in via vteretur. Cumque vnà cum illo vsque ad quindecim milliaria iuisset, non desinebat ipsum hortari, longam de penitentia orationem habens. Eum deinde amplexus, & cum lachrymis osculatus, ac pro ipso Deum precatus, in cellulam suam reuersus est.

2. Reg. 12.

Matth. 16.
Matt. 26.Iohan. 21.
2. Cor. 2.

Iacobus autem cum viæ, quæ in mundum ducebat, se dedisset, in itinere erat: cumque partem quandam viæ transegisset, & paulum declinasset, vetus quoddam sepulcrum inuenit, ad figuram spelunçæ factum, in quo plurima mortuorum ossa reposita erant, quæ temporis vetustate ferè vt puluis euaserant. Quò ingressus, cum ossa in vnum collegisset, in quodam monumenti angulo ea reposuit: cumque veterem spelunçæ ianuam occlusisset, & genua in terra posuisset, pectus verberans, magno cum ciulatu ac lamentatione irà Deo confitebatur: Quomodo ad te, Deus, oculos erigam? Quale confessionis meæ initium faciam? Quo animo, quæve conscientia fretus, impiam linguam & labia fordibus plena mouere aggrediar? Primum cui usnam peccati remissionem petere audebo? Da veniam, benignissime Domine. Esto propitius mihi indigno, bone Domine, neque perdas me cum turpissimis factis meis: non enim paræ sunt impietates meæ. Stuprum commisi, cædem feci, sanguinem innocentem effudi. Ad hæc omnia miserum corpus aquis, feris ac volucris escam dedi. Et nunc, Domine, tibi scienti omnia confiteor, harum rerum veniam à te postulans. Nè me despicias Domine, sed pro tua misericordia & in homines charitate, miserere mei hominis impij atque indigni, & mihi copiosam misericordiam tuam impertias, omnemque iniquitatem meam remitte, nè in peccati profundam voraginem demersum obruat me vastatoris inimici procella, nè draco abyssi me deuoret.

In sepulcro
implorat
Dei miseri-
cordiam.

Hac

Hac constanti pœnitentia & confessione vsus, decem annos in spelunca transegit, vel in sepulcro potius duram vitam tolerans, è loco illo non exijt, neque cum aliquo versatus est, neque quenquam allocutus: sed amaris lachrymis, gemitibus & lamentis intolerabilibus, multaque compunctione omne tempus transegit, bis in hebdomada ianuam speluncæ aperiens, & olera, quæ erant prope ostium sepulcri, vbi ipse manebat, colligens, ex quibus tantum comedebat, quantum sibi satis esse putabat, atque in speluncam reuertebatur, multas Deo gratias agens, omni que tempore precibus, vigilijs & confessionis perseverantiâ dans operam. Quamobrem benignus Deus, qui non vult mortem peccatoris, sed conuersionem & vitam, tantum & tam multum laborem non inanem neque inutilem esse passus est. Eius enim puram & diligentissimam pœnitentiam attendens, tantorum & talium peccatorum veniam ei dedit.

Cumque & sancto illi homini, & omnibus alijs pœnitentiæ vim manifestam Deus ipse facere vellet, permisit, vt vehementissimus squalor & pluuiæ penuria totam illam regionem detineret. Itaque post multa ieiunia, preces, & supplicationes, reuelatum fuit ciuitatis illius religiosissimo Episcopo, viro sancto & Deum metuenti, esse quendam hominem, ea in regione in sepulcro habitantem, habitu quidem humilem, sed spiritu & animo sanctum: qui si ab ipsis persuasus, Deum precatus fuisset, omnia mala, quæ illi regioni imminerent, auerteret. Sanctissimus igitur Episcopus cum toto clero iussit omnes congregari ad visionem illam audiendam, quam eis narraturus erat, vt cum supplicationibus ad speluncam sibi reuelatam, ad eum diuinum hominem adirent. Cum id factum fuisset, & ad eum locum venissent, iustum illum hominem inuenerunt, multisque precibus ab eo petierunt, vt eorum regionis miseretur, & Deum precari vellet, ab eoque impetrare, vt populo suo reconciliaretur, & presentem squalorem depellens, pluuiam in eorum terram demitteret. Ille nihil omnino eis respondens, suum peccus verberabat, neque in cælum oculos erigere audens, id tantum dicebat: Propitius esto, Christe, multis meis impietatibus.

Episcopus verò cum in supplicationibus atque hortationibus perseveraret, neque responsum aliquod ab eo reciperet, illo relicto, qui eò venerant, lamentantes reuersi sunt. Cumque ad ecclesiam venissent, illic rursus lachrymantes & supplices à benigno Deo malorum liberationem querebant. Cum verò multis diebus lamentantes ac ieiunantes Deum implorarent, vt eis subuenire vellet, iterum eidem Episcopo reuelatum est, & clara vox audita fuit, quæ ita dixit: Abi ad seruum meum Iacobum, quem tibi iam reuelauimus, ei que persuadeas, vt de his rebus me orare velit: eo enim orante, ijs malis, quæ regioni impendent, liberi eritis.

Reuersus igitur cum toto clero & populo sanctus Dei sacerdos, pergebat diuino homini supplicationes afferre. Tunc ille inuitus (vt breui dicam) & multis supplicationibus adductus, & ab illo sancto Episcopo persuasus, quod diuina reuelatione ad eum missus venisset, erectis in cælum oculis, multo tempore attentas preces habuit: cumque adhuc in eius ore preces essent, bonus & misericors Deus, qui omnia se metuentibus abundè & facile largitur, re ipsa illud diuinarum literarum dictum implens: Adhuc te loquente, dicam, Ecce adsum: pluuiam multam in terram demisit. Quam maiorem in modum admirati, hymnum pro gratijs agendis misericordie Deo & eius magnificentie cecinerunt, ac reuersi sunt: diuinam verò gloriam celebrantes, eius seruos beatos prædicabant, qui per virtutis exercitationem, tali ac tanto honore & gratia digni efficerentur.

Eo igitur maximo beneficio à benigno Deo adiuti, & diuina illa plaga liberati, quæ per Dei seruum Iacobum repulsa est, ad hodiernum vsque diem per singulos annos illius dici memoriam celebrant, quo ariditate illa aërea liberati sunt, & hymnos, supplicationes & gratias assiduas Christo agunt. Multi verò diuersis morbis derenti è populo ipso, vna cum Episcopo, consolationis & curationis causa ad Dei seruum Iacobum confugerant: quos ille oleo sancto unctos, & Christi nomine benedictos, ita sanabat, vt doctum reuersi, gloriam Dei collaudarent, qui per seruum suum curationem ipsis attulerat. Omnes igitur, qui ciuitatem ac finitimam regionem habitabant, ægrotos suos ad eum ferebant, vel rogabant, vt, ipsis absentibus, pro eorum salute ipse Deum oraret: ac statim diuina ope curationem assequerentur: tanta enim gratia illi collata est, vt vel solo sermone statim impuros spiritus fugaret.

Eodem

Decem annis agit pœnitentiâ in sepulcro.

Ezech. 18.

Visio de illo offerretur Episcopo.

Vide verâ humilitatē in tāta pœnitentia.

Precibus à Deo pluuiam impetrat. Esa. 58.

Multis clarè miraculis post pœnitentiam.

Eodem autem ipso anno, quo acerbissima illa squaloris plaga repulsa est, Dei seruus Iacobus accersit sanctissimum Episcopum, eumque rogauit, vt speluncam, hoc est, sepulcrum curaret, in quo iandiu ipse domicilium habuerat, & ab eo petiuit, vt mortuus illic sepeliretur. Id cum ille se facturum promississet, & in urbem reuersus esset, post paucos dies beatus Iacobus in senectute bona obiit, quintum & septuagesimum annum agens. Quod cum religiosissimus Episcopus cognouisset, ad eum locum cum toto clero & probis laicis accessit: qui cum aromatibus preciosis eum condidissent, Deum ipsum & eius gloriam celebrantes, venerandas eius reliquias in illo ipso monumento deposuerunt. Postea sanctus Dei sacerdos sacram aedem ad speluncam aedificauit, eiusque reliquias illuc transtulit. Quo in loco vsque ad hodiernum diem multi curantur, ac tota ciuitas & finitima regio eius memoriam singulis annis celebrans, diem magnum festum agit, in gloriam benigni Dei, qui sic illum honorauit: quem & nos consueto more & gloriose celebremus, benedicentes Patri, Filio, & Spiritui sancto, cui gloria est & imperium in secula seculorum, Amen.

Moritur.

Eius festum
quorannis
celebratur.

VITA ILLUSTRISSIMAE MARGARETAE VIRGINIS, FILIAE REGIS HUNGARORVM, ORDINIS PRAEDICATORVM, quam F. Garinus S. Theologiae Doctor eiusdem Ordinis, ex iuratorum testimonio diffusioribus dictis in compendium redegit Auinione, Anno Christi 1340. Etsi autem nondum certo mihi constat, eam esse relatam in numerum sanctorum, at tamen id vt fuerit & Hungariae rex petijt, & aliquot Romani Pontifices diligenter insperunt inquiri de vita illius: quae ab ipsis propè incunabilis fuit sanctissima. Stylus in Lectoris gratiam per F. Laurentium Surium passim mutatus est.

8. IANVAR.

Is Bela 4. est eius nominis: & Maria, filia Constantinopolitani Imperat.

Offert puella in monasterium.

Nota deuotione et humilitatem.

Fundatio monasterij in insula Danubij.

Lustriſſima virgo Margareta, in Dominicano coenobio Insulae beatissimae semperque virginis Mariae, quae est in Danubio & dioecesi Vesprimiensi, monasticam professam religionem, valde nobilis fuit genere, sed moribus nobilior. Fuit enim filia illustrissimi regis Hungariae Bela ac reginae Mariae: qui cum timerent Tartaros ipsorum regnum inuasuros, voto se obstrinxere Deo, si regnum liberaret a Tartaris, & filiam ipsi daret, oblaturos se illam ipsi perpetuo seruituram apud sorores instituti Dominicani. Et Tartari quidem discessere, regina vero concepit, & peperit filiam Margaretam: quae vbi annos tres & sex menses aetatis habuit, a parentibus in monasterium Vesprimiense oblata est, eiusque amore domina Olympias Comes, quae eius fuerat nutrix, monasticum induit habitum in eodem coenobio, vt & Deo seruiret, & puellam nobilem custodiret. Margareta vero in tantilla etate statim deuotioni se dedit, & preces Horarias beatissimae Mariae Virginis intra annum dimidium perfecte didicit, & cum alijs persoluit. Ludos vero pueriles, quibus illa solet gaudere aetas, respuens, alijs ludentibus, orationi vacabat: immo etiam illas ludere volentes, ad precandum pertrahebat.

Cum vero magistra illius a precibus retrahere illam vellet, ne corpusculum suum grauaret, tandiu permansit in fletu, donec magistra lachrymis eius victa, liberam ei faceret in precibus perseverandi potestatem. Erat sane summa humilitate praedita, nec regis filia dici voluit: sed quoties sic appellata fuisset, cum lachrymis conquebatur se audiuisset vituperium. Atque hac de causa raro voluit loqui cum parentibus suis, ne ex illorum colloquio gloriosior putaretur. Dixit aliquando: Vtinam Deus hanc mihi largitus esset gratiam, vt non regis essem filia, sed potius rustici cuiusdam: non nobilis, sed ancilla paupercola. ita enim illi liberius possem inseruire. Postquam autem decem plus minus annorum fuit, cum multis alijs translata est ad monasterium Insulae Danubij, ab eius parentibus Christi amore fundatum. Cum adhuc quartum aetatis ageret annum,

con.

conspiciens crucem quandam, sciscitabatur ex sororibus, quid rei esset. Respondentibus illis, signum esse crucis, in qua Deus Dei filius, nostræ salutis causa suum sudisset preciosissimum sanguinem, illa his auditis, statim crucem amplexari & osculari cœpit, & coram illa se prosternens, & adorans crucifixū, alta voce dixit: Domine, me tibi committo. Ex eo autem tempore tanta deuotione erga sanctam crucem ferebatur, vt vbi-
 cunquē crucem videret, quocunquē etiam detineretur impedimēto, sese prosterneret, eamque adoraret. Quandam etiam crucem paruulam de ligno sanctæ crucis habens, semper secum portabat, & die ac nocte sæpius osculabatur deuotè: Alijs euntibus ad locum refectōnis, illa semper orabat coram imagine Christi crucifixi, quæ erat in domo, vt vocant, Capitulari: & aliquando tam diu manebat in oratione, vt vsque ad alteram refectōnem non comederet. Orabat vt plurimum ante altare sanctæ Crucis, vel coram imagine crucifixi. Tanta quoquē deuotione complectebatur nomen Iesu, vt quasi semper illud in ore haberet: nec aliquid illi sapidū videbatur, nisi sonaret ibi nomen Iesu. Corpus autem Christi in sacramento altaris deuotissimè venerabatur, & sub eleuatione illius in Missa flebat vberimè: & frequenter ab eleuatione vsque ad sacram communionem sic præ deuotione manebat abstracta à corporis sensibus, vt quasi mortua videretur. Quando verò sacram erat communionem perceptura, die præcedenti non sumebat nisi panem & aquam, & tota nocte in orationibus permanebat. Sumebat autem ipsum sacramentum cum magna deuotione & multo lachrymarum imbri, atque interdum ad eò rapiēbatur in spiritu, vt ceu mortua videretur: nec rarò visa est inter cœlum & terram plus quàm cubiti altitudine eleuata, nullis corporis sensibus vtens. Post acceptam verò Eucharistiam, tenebat ab vna parte mappulam ante facies ad communionem accedērium hoc sine, vt videret identidē corpus Christi. Ipsa quoquē die, qua communicārat, persistebat continenter in precibus vsque ad noctem: & tunc cibo valde modico vtebatur. Beatam quoquē Virginem, Dei matrem, præcipuo venerabatur affectu, & vbi quē eius videbat imaginem, flexis genibus salutationē angelicam proferebat. In vigilijs Natiuitatis Christi & quatuor solennitatibus beatæ Virginis, dum in loco Capitulari pronunciabatur diei sequentis solennitas, deuotionem mirabilem præ se ferebat, se prosternens, & cum lachrymis orans, gratias agens Deo, in iisdemque Vigilijs non nisi pane & aqua vescēbatur. In singulis quoquē festiuitatibus beatæ Virginis ac intra octauas offerebat eidem sanctissimæ Virgini mille salutationes angelicas, ad singulas quasque humi se prosternens.

Amor & reuerētia eius erga crucē Christi.

Ad sacram communionem vt se præpararit.

Amor erga beatā Virgīnem.

Humilitatis & paupertatis studium in vestibus præcipuè declarabat. Pannus, quo induebatur, rudior erat, asperiorque & vilior vestibus aliarum. Nunquam lincis vtebatur nec in capite, nec in corpore, nec in lecto. Per totam Quadragesimam non mutabat vestes, & alijs quoque temporibus rarò admodum. Vestimēta eius rarissimè lauabantur: itaque tum propter vetustatem, tum longum vsum contrahebāt sordes, & vermes multos: quæ causa fuit, vt multa vitarent eam, nec illi vellent assidere, nè inficerentur vermibus eius. Quando hortabantur eam sorores, vt vestes curaret mundari, & à vermibus repurgari, dicebat: Permittatis corpus meum amore Iesu Christi Domini nostri ab his vermibus lacerari: non sit vobis isthuc curæ, ego sola fero & sentio. Rarò balneis, rarissimè vnguentis, rarò capitis lotionē vtebatur.

Humilitas & paupertas vestiu.

In Quadragesima verò nunquam à quinto ætatis anno laneum industum deposuit: neque tunc lincis ad carnem vtebatur indumentis, etiamsi morbo esset correpta. Circa septimum annū aspersionem cilicium ad carnem ferre cœpit, & deinceps per totam vitam in aduentu Domini & Quadragesima, ieiunijs quatuor temporū, vigilijs Christi & beatæ Virginis, Apostolorum & præcipuorum sanctorum: alijs verò temporibus à die Iouis vsque ad Completorium sabbati sequentis eo vtebatur. A duodécimo verò anno, in quo professionem expressam fecit, confessarius ei occultè obtinuit & tradidit cilicium aspernumum è pilis equorum & fetis porcorum, cum multis intextum nodis instar retis. Occultabat autem virgo quantum poterat cilicium suum, & vt à nullo videretur, manicas de panno veteri assuebat cilicio, à cubito vsque ad manus. Hortabatur etiam socias sorores secretè induere cilicium ad nudam carnem. Præter hoc habebat sub cilicio circulum ferreum, quo caro eius nuda fortiter stringebatur: & ad iacēdum nocte habebat etingulum è pellibus hericij spinis horridum. Crebrò etiam voluit ligari brachia sua nuda funibus canabinis, & intantum stringi, vt funes carni inherentes, eam rumpere-

Vtitur asperio cilicio.

Circulo ferro se stringit.

Clauiculi
in calceis.

Flagellat
sefe.

ac lacerarent. Habebat etiam in calceis suis clauiculos quosdam ferreos, quorum acumina ita erant disposita, vt quodcumque vel ambularet, vel subsisteret, plantas pedum eius pungerent atque eruerent. Corpus quoque suum multis ictibus flagellabat: nocte qualibet, post disciplinam, vt vocat, cum alijs communiter acceptam, secedentibus ceteris, rursus ipsa se cadebat virgis vel virgultis spinosis, vel cum virgulis circumpositis pellibus aculeatis hericij, iubebat se ab alijs verberari vsque ad sanguinis effusionem: quae licet horrerent, attamen contradicere non audentes, obediebant inuitae, & interdum plorabant. Ducebat autem eas ad loca secreta, vt clam verberaretur, ne ab alijs posset animaduerti. Tantum vero fatigabatur quaedam verberando eam, vt vix posset respirare. Et quantum eiusmodi verbera quotidie perferret, specialiter tamen die sancto Cœnæ & duobus alijs ante Pascha singulis horis diurnis & nocturnis, tantis se afflictebat verberibus & flagellis, vt sanguis ex eius corpore vberim emanaret. Quadam nocte, cum essent densissima tenebrae, duxit quaedam sororem ad locum admodum secretum, vt ibi manibus eius verberaretur: vbi cum se spoliasset & carnem nudam exposuisset, lux copiosa de celo super eam descendit, & totam illustrans domum, tam diu durauit, donec completa verberatione vestes resumpsit: quibus vbi se induit, lux euauit, & duae sorores, quae hoc viderant, accurrerunt, & se precibus eius commendauerunt. Quadam quoque die, cum adhuc non nisi decem esset annorum, inueniens iuenculas virgines ludentes in valetudinario, & propter obscuritatem tenebrosi temporis parum aut nihil videntes, dixit eis: Vultis vt faciam vobis apparere solem? Illis desiderantibus, sed impossibile putantibus, indicauit locum quandam digito, satis propinquum, & dixit eis:

Miraculū.

Eius ieiunia.

A carnibus
perpetuo
abstinet.

Vide duritiam
vitae
sub Pascha.

Libenter
sororibus
seruit.

Eximia
obedientia.

Iuit vsque ad locum illum, & antequam reuertere ad vos, videbitis solem clare lucentem. Iuit & orauit, & statim sol apparet & clare lucens, totam domum illuminauit. Quodam tempore cum circa mediam noctem esset in ambulacro, quod est ante dormitorium sororum, & de celestibus cogitaret, apparuerunt ei sol & luna, lucentes in medio caeli.

Carnem suam abstinentijs & ieiunijs assiduus macerabat. Crebro sedens ad mensam cum alijs, maiori temporis parte, quo caeterae vescerentur, velabat faciem suam, & tacita orabat. Si cibus delicatior vel vinum melius esset appositum, indignè ferebat, & accipere noluit, non nisi cibo & potu communi vti volens. Ab Exaltatione sanctae Crucis vsque ad Pascha quotidie ieiunabat: & si Priorissa eam cogere vellet vti dispensationibus, tandiu flebat, donec Priorissam vinceret lachrymis, vt eam permitteret ieiunare. Non solum autem in vigilijs Natiuitatis Christi & beatæ Virginis, verum etiam Pentecostes & Apostolorum, sed & quorumlibet solennium sanctorum, & per totam Quadragesimam, ac omni quarta & sexta feria ut plurimum solo pane & aqua contenta fuit, & illis diebus permittitur illi erat priuatim cibum sumere, ne ab alijs videretur. A carnibus semper abstinuit toto tempore vitæ suæ, nisi graui & euidenti infirmitate teneretur. Suas ægritudines celabat, quantum poterat, ne propter eas in valetudinario herere & carnes comedere cogeretur. Quadam vice grauem fluxum sanguinis passa fuit quadraginta diebus, at nihilominus semper comedit cum alijs in refectorio, cubauit in dormitorio, & fecit officia monasterij perinde vt sana, hoc solum sciens in secreto quaedam sorore, cui inhibuerat, ne alijs reuelaret.

A quarto anno ætatis semper in die Parasceues ieiunauit: toto vero triduo ante Pascha singulis annis non se reponebat in lectum, nec dormiebat, nec comedeat vel bibebat: sed continuè vel stans erecta, oculis eleuatis in celum, vel ante altare S. Crucis iacens prostrata, nisi quando diuinum persoluebatur officium, orabat, legebat psalterium, flebat, & corpus diutius solito vsque ad largam effusionem sanguinis verberabat. Et quidem corpusculum eius propter abstinentias, vigilijs & afflictiones alias adeo fuit macilentum & pallidum, vt intuentibus admirationem adferret. Exhibebat se sororibus ad omnia officia vel ministeria ancillam humilissimam. Sæpè seruebat in refectorio, & vbi cibum sororibus apposuerat, currebat latenter ad ecclesiam, & orabat donec comedissent: & tunc iterum rediens, illis in seruebat. Nec solum sanis, verum etiam infirmis, idque libentius & deuotius, ministrabat. Prima resciscebat earum ægritudines, moxque se ad seruendum offerebat. Obseruantias siue instituta regularia perfectius cunctis alijs tota vita seruauit. Erat summè ad obedientiam parata, & si Priorissa aliquid sororibus faciendum imponeret indiscriminatum, erat ad exequendum parata, & omnes ad promptè obediendum suo prouocabat exemplo.

Nole-

Nolebat parci sibi à pœnis, quæ ceteris sororibus irrogabantur. Itaque rogauit Priorem prouincialem, vt ipsi, sicut alijs, multam irrogaret pro fractione silentij: sicque factum est. Nam cum alijs humili discubuit, panem & aquam comedens. Erat etiam mitissima, multa que commiserationis & benignitatis erga illas, quæ ipsam iniuria affecissent. Si qua soror ei iniuriam faceret, prostrata ad pedes eius, petebat ab ea veniam, & promittebat sibi emendationem. Discordantes & turbatas reducebat ad pacem. Si soror per aliquot dies ei locuta non fuisset, quærebat eam, prostrataque rogabat veniam, timens ne aliquid haberet aduersus eam. Virginitatem cordis & corporis semper seruauit & precipue dilexit. Ea causa matrimonium ducis Poloniae & regis Boemiae, atque etiam Caroli regis Siciliae recusauit. Et cum diceretur ei, quod Papa dispensaret in voto solenni continentiae, quod iam fecerat, respondit se potius precipue sibi nasum ac labia, & oculos euulsuram, quam in cuiuscunque matrimonium consensuram. Vt autem tales infestationes euaderet, benedictionem virginalem ab Archiepiscopo Strigonienensi suscepit. Cum autem diceretur, Tartaros venire in Vngariam, & inter cetera mala etiam virgines violare, ait Margareta: Ego scio quid faciam: labia mea detruncabo, & cum me sic viderint deturpatam, missam me facient.

Patientia.

Virginitatis studium.

Erat valde misericors, & compatiebatur miseris. Quando parentes mittebant ei aurum vel argentum, vel strenas & munuscula, nihil ipsa contingebat manibus, sed per manus Priorissæ curabat distribui pauperibus monasterijs, ecclesijs & sacerdotibus, ac alijs indigentibus. Cum mittebatur ei pannus preciosus pro veste, dabat illum pauperulis sororibus, recipiebaturque ab illis earum vilia indumenta. Si per fenestram chori vidisset pauperem, currebat ad Priorissam, orans vt pro illius necessitate faceret eleemosynam. Vidit quandoque hominem inopem & nudum in acerrima hyeme, moxque exuens optimam tunicam suam, cum bona venia Priorissæ, pauperi illam dedit. Vestes & linteamina mittebat seruientibus, quando agrotabant: fercula ipsi apposita in mensa & xenia, quæ à parentibus mittebantur, crebro distribuebat infirmis, ita vt non raro ipsa ieiuna à mensa surrexerit. Hortabatur sorores, vt quæ eleemosynas corporales facere non possent, cum viderent pauperes, pro eis orarent. Omnibus igitur indigentibus compatiebatur, desolatas consolabatur. Si qua soror propter mortem, aegritudinem vel aduersos casus amicorum lugeret, lugebat cum ea, & eam confortabat. Quando videbat cæcos, claudos, aridos & alios morbos homines, plorabat, & gratias agebat Deo, dicens: Gratias ago Deo, quia me talibus corporis vitijs & incommodis subiecit, si ipsi placuisset.

Liberalitas & benignitas in miseris.

Orabat assidue, & à septimo ætatis anno vbicunque videbat sorores orantes, accurrebat & orabat cum eis. Omni tempore surgebat ad nocturnas preces, nec vnquam in vita sua ab illis, vel etiam à Missa & ceteris precibus horarijs absens fuit, nisi grauis eam morbus impediret. Preueniebat omnes ad Ecclesiam: diuque antequam pulsaretur ad nocturnas preces, orabat ante lectum: & audito signo, reponebat se in lectum, ne sorores surgentes, eam ad lectum inuenirent orantem. Antequam estrato surgeret, muniens se signo crucis, accipiebat crucem & osculabatur, oculisque apprimebat, & portans eam secum, ibat ante altare sanctæ Crucis vel imaginem crucifixi, & ibi orabat cum lacrymis, donec sorores chorum intrarent. Post illas noctis absolutas preces vsque ad auroram vel eire iter, manebat in orationibus: & sic ferè tota nocte vigilabat & orabat. Ab aurora verò vsque ad prædium auscultando Missæ sacrificio & orationibus vacabat, interim vsque adeo silentij tenax, vt nulli vellet loqui, ne ipsis quidem parentibus, vel fratri aut sorori, aut eorum nuncijs, nisi per Priorissam cogereetur. Contigit vt soror eius veniret ad eam, asserque caderet super caput orantis: at illa nec propter casum asseris, nec propter aduentum sororis, orationem interrupit. Captabat loca secreta ad orandum. Antequam iret ad prandium, semper orabat prius coram imagine crucifixi in domo capitulari. Post prandium continue vel operabatur manibus, vel seruebat infirmis aut sanis, vel orabat. Nunquam illi redio fuit orare. Post completorium manebat orans in templo donec ianua clauderetur: & sepè quidè rogabat custodem, vt tardiùs ianuam clauderet, quo diutius posset suis preceationibus immorari. Clausis verò ianuis, orabat in domo capitulari ante imaginem crucifixi. Postremò clausis omnibus ostijs, orabat ante lectum vsque ad gallicinium: & tunc excitabat quandam sociam, & ducebat ad locum secretum, vbi se voluit eius manibus flagellari.

Sedulitas in precibus.

Nota stratū
taute vir-
ginis.

Gratia la-
chrymarū.

Desideriū
moriendi, p
Christo.

Ej^o ecstases.

Nihil ladi-
tur ab igne.

Miraculū.

Antequam somno se daret, ambulabat silenter per dormitorium, explorās si qua soror fleret, gerneret, vel re aliqua indigeret. Si quam indigam comperisset, providebat ei: & sic demum ibat cubitum: quanquam vix sciri poterat, num in lecto iaceret: nam expanso corio ante lectum, & lapide capiti supposito, dormiebat. Intrabat autē lectum, cum alia debebant surgere, vt irā semper in lecto iacuisse crederetur. In vigilia natiuitatis Christi mille orationes Dominicas, & in vigilia Pentecostes millies, Veni sancte spiritus: & in quatuor vigilijs beatissimæ Mariæ virginis, mille angelicas salutationes, cum totidem sui prostrationibus dicebat: atque in iisdem vigilijs tota nocte in templo vigilabat & orabat. In orationibus semper flebat. Habebat genas adustas profluuijs lachrymarum, quibus detergendis multa deterebat sudariola. Velum quoque capitis ad eō erat lachrymis madidum, ac si fuisset aquis intinctum. Propter assiduas prostrationes in cubitos & genua, vestes eius ijs in locis erant laceræ: cutis itidem in genibus contrita fuit: & tandem creuerunt ibi calli instar testæ oui induratae. Duabus septimanis ante Pascha occupabatur commemoratione Dominicæ passionis, cuius historiam sibi legi voluit vulgari idiomate, & exponi. Audiebat verò cum gemitibus & lachrymis: ijsque diebus semper vel stabat erecta, vel iacebat prostrata, nunquam sedens. Quandoquē in Dominica Palmarum, dum passio in ecclesia legebatur, adeo commota fuit corde, vt omnes crederent eam subito morituram. In die Parasceues ea hora, qua crux nudabatur, prostrata edebat magnos eiulatus, itā vt foris audiretur.

In vigilijs quoque martyrum curabat sibi legi & exponi passiones eorum, & illos imitari desiderans, dixit se penumero: Vtinam fuisset illis temporibus quibus feruebāt persecutiones martyrum, & cum eis licuisset obire martyrium. Vtinam esset tempus alicuius persecutionis, vt amore pro Christo possem suscipere: vellem enim amore eius detruncari & comburi: & vt dolor duraret diutius, per membra singula lanari, & omni genere tormentorum excruciarī. Laudabat specialiter virgines, quæ pro Christo sustinere martyrium, & earum in ferendis martyrijs optabat, si esset possibile, se fuisse participem. Cum sparsus esset rumor, Tartaros aduolare in Hungariam, ait virgo martyrij desiderio: Orabo ne veniat, vt ne noceant populo Christiano: sed quantum ad me attinet, vellem iam venissent, vt manibus illorum martyr possem effici. Et quia mens eius ad celum magno desiderio ferebatur, corpus etiam sequi volebat, Vnde non raro in die sancto Parasceues, & omnium Sanctorum ac Assumptionis beatissimæ Virginis vigilijs & solennitatibus, visum est corpus eius inter celum & terram plusquam cubiti spatio eleuatum: sicque diu permanebat, nullis sensibus vtens corporeis, & quasi mortua videbatur.

Quadam vice in periglio omnium Sanctorum cum oraret, subito velut mortua cecidit, sicque permansit, donec soror quæ illi aderat, totum psalterium trañim dixit: tum verò mortuam eam putans, strepitum & voces edidit: sed nihil proficiens, alias vocans, mortuam esse dixit. Accurrebant illæ, & velut mortuam intuebantur. Tandem ad se redijt, seque non nisi breui spatio itā fuisse aiebat. Quodam tempore cum oraret, vocata septem vicibus, nihil audiuit. Ostendit autem cum vocaretur, quam primam illa vocationem putauit, demum respondit. Cum à precibus rediret, sæpè tanta in eius facie venustas relucebat, vt eam sorores adspicere non auderent. Quadam vice in aduentu Domini cum oraret nocte, subito rapta fuit in spiritu, & globus ac flamma ignis apparuit super caput eius: porrò soror ei assistens, crebro vocauit eam: sed cum nō responderet, cucurrit ad templum, vbi multas sorores orantes inuenit. Accurrerunt illæ, diuq; ibi steterunt, & multos quidem faciebant strepitus, sed illa rapta in spiritu, nihil aduertit. Tandem quasi excitata, ad se redijt. Dixerunt ergo ei, quod ignis esset super caput eius: at illa cum manu discussit, rogauitq; vt nemini diceret, quod vidissent. Postquam autē flamma disparuit, odor suauissimus in illo loco remansit. Denique ollam ardentem & tripodem ferreum candentem, de medio ignis nuda manu sine læsione manus extraxit. Accidit quandoquē, vt cum alia sorore portaret in tabula panes fermentatos ad furnum, mappula coopertos, eaque soror timeret ventum validum, qui iam suo impetu lectum domus Capitularis transfulerat in pomarium. Orauit ergo, & statim ventus cessauit.

Cum frater quidam eius precibus nōllet acquiescere, vt maneret, & die crastino haberet concionem, orationibus eius, nullo tangente, fractus est currus fratris, & sic coactus est remanere. Peracta verò concione, rogauit virginem, vt currum sibi restitueret. Orauit

Oravit illa cum lachrymis, & statim currus, nullo rante, sed multis videntibus fuit diuinitus reparatus. Simile quiddam contigit etiā aliās cuidam fratri, manere renuenti. Cū enim vsque ad villā limites processisset, orante virgine fractus est currus, & eius absoluta cōcione instauratus. Item alius quidam frater ad preces eius manere nolens, vt cōcionaretur, vbi abscessit, cū tempus esset mirē serenum, virgo, sicut ei comminata fuerat, oravit Deū, vt benē plueret, vt manere cōgeretur vel inuitus: & statim tanta extitit pluuia, vt discendere nō posset. Quodam tempore Danubius inundans, hōrtum, sororū triduo inuasit. At Prior prouincialis Margareta hoc narranti non credidit. Erubescens verō illa, quōd mendax putaretur, rogauit Deum, vt ostenderet vera ipsam dixisse: moxque inundans Danubius, in cōnobiū & officinas sororum sese intulit. Itaque sorores fugerunt in solarium, Priorque prouincialis ad cōnobiū murum ascendit. Duravit autē in inundatio vsq; ad preces vespertinas. Tū verō Margareta rogata à sororibus, oravit Dominum, vt aqua recederet: statimque recessit, & sub precibus nocturnis loca omnia ad eō sunt exiccata, vt nullum vel aquæ vel luti vestigium ibi permanserit.

Danubij inundationē auertit suis precibus.

Puella quēdam, missa ab ea nocte Paschæ ad querendam eius tunicam, cū esset nox obscura & ingens pluuia, cecidit in puteum profundū. Diū verō quæsita, nō inueniebatur, donec orante sancta virgine, in superficie aquæ apparuit, & cum labore extracta est. Eius autē omnia corporis membra confracta & conquassata erant, carebatque sensu & motu, & planē mortua videbatur. Improperabant itaque virgini, quōd fuisset causa mortis eius. Oravit autē virgo beata cum lachrymis, & statim puella viua & sana, nullam habens lesionem, surrexit & ambulauit, prostrataque ad pedes eius, gratias egit, & postea multis superuixit annis. Cū sorores quandoque medicamenta apponerēt cuidam ossi eius dilatato, & quēdam soror ea causa murmuraret, mox illa idem os similiter affectum sensit suo in corpore, donēc ad virginem veniens, culpam edixit suam, & veniam postulans, verbo illius statim curata fuit. Soror quēdam grauem patiens dolorem digiti, rogauit eam, vt si quam haberet gemmam, talis doloris expultricem, ipsi accommodaret. At illa strinxit digitum eius, & cōfestim dolor cessauit. Prior prouincialis rogauit eam, vt curaret socium suum fratrem conuersum à quartana febre, quæ illum vexarat à festo B. Dominici vsque ad Purificationem beatæ Virginis. Oravit ergo pro eo, & quamprimū curatus est.

Puellā mortuam restituit vitā.

Claruit etiam spiritu prophetiæ. Nam cū rex Bela, pater eius, iuisset pugnatum contra ducem Austriæ, dixit regi nā matri suæ, regem cōso ducē victoriā potiturum: quod & factum est. Nouitiæ cuidam cogitanti de elegantia vestium & secularium ornamentorū, atque hac de causa volenti redire ad seculum: quid cogitasset, indicauit, sicque eam in arrepto proposito confirmauit. Quandam sororem animo dolentem, quōd seculo renunciasset, ad sanam mentem reduxit, cū totam cogitationis eius seriem ipsi exposuisset. Aliam irē stimulis incitatum pacauit, eius cogitationes, quas animo voluerat, ei dicens. Aliam quoque ira commotam, nec seipsam tranquillare valentem, sedauit, causam illi aperiens, cur in eam perturbationē incidisset, & quid interim cogitasset. Obiit quoque suum anno vno antē prædixit & prædixit: & tandem nona die Ianuarij, cū sana esset corpore, multis presentibus, dixit, die abhinc decima se moriturā. Tertia verō die, postquam ista prædixerat, febre decubuit, quæ vsque ad diem, quem prædixerat, continua fuit: & interim semper orans, & de Deo cogitans, receptis deuotissimē Ecclesiasticis sacramentis, vbi ad extremam horam venit, incepit psalmum illum, In te Domine speraui. Et cū dixisset, In manus tuas Domine commēdo spiritum meum, felicem animam trāsmisit in cælum. Obijt autem anno Domini 1270. ætatis verō suæ 28. Porro in Ordine vitam sanctam duxerat annis quatuor & viginti, vel circiter. Post trāsitum eius facies eius nimio decore resplēdit. Sub oculis color extitit aureus, nec vquam pulchrior visa fuerat, dum vixit, ad eō vt Archiepiscopus Strigoniensis diceret sororibus, non debere eas flere quasi mortuam, quæ esset verē beata & cum Christo in gloria, & in cuius corpore resurrectionis insignia appārent. Simul etiam ex eius corpore manauit odor suauissimus, aromata superans vniuersa: isque sensibiliter à cunctis eō aduenientibus percipiebatur aliquot non paucis diebus. Quartadecima quoque die, cū saxum rude fuit eius sepulcro impositum, & rursus post tres menses quando fuit tumba illi adhibita marmorea, is odor erupit. Noctē qua decessit, frater Petrus, lector Laurienensis, post nocturnas preces dormiens, audiuit in somnis vocem dicentem: Agna mortua

Regis Belo victoriā aduersus Fredericū Austriæ ducem prædixit.

* Aut hęc legendum est decimano: aut in quibusdā martyrologijs lapsus est. Psal. 30.

Odor suauiss. ex de-functæ corpore.

tua est. Manè ille hoc dixit fratribus, & omnes interpretati sunt de obitu Margaretae. Statimque ad monasterium accessit, & eam illa nocte migrasse comperit. Idem frater grauem dolorem dentium & tumorem in facie, quatuor dies & noctes passus erat. Noctis igitur principio orauit virginem Christi Margaretam, vt ipsum liberaret, promittens se diebus singulis in honorè eius genua curuaturum, si voti compos fieret: & ecce manè fuit penitus liberatus. Multa quoque alia miracula fecit & facit continuè in honorem sponsae suae sponsus virginum Iesus Christus Dominus noster, cui cum patre & spiritu sancto est honor, virtus, potestas, & imperiù, per infinita secula seculorum, Amen.

VITA S. VALERII TREVIRORVM EPISCOPI,
EX INSIGNI MANVSRIPTO CODICE DESCRIPTA.

Author Golscherus testatur alibi, se post excidium Treuericæ vrbis interrelictos cineres hæc & quedam alia in chartulis scripta reperisse.

29. IANVAR.

Multi conuertuntur ad fidem Christi.

Est venerabilem obitum beatissimi Eucharij, Treuericæ ciuitatis Archiepiscopi, sanctus Valerius in ministerium sacerdotale successit, illudque per quindecim annos sanctè viuendo & verbum vitæ prædicando, probatissimè rexit: in quo videlicet temporis spatio multos ad Dominum populos, signa magna & stupenda prodigia exercendo, conuertit, & ad agnitionem Catholicæ fidei saluberrima instigatione perduxit. Qui etiã tam studiosissimè verbo prædicationis instabat, vt iam tunc penè per Galliam & Germaniam Christiani paganos & numero superarent & religione. Erat nanque doctrina eius singulis congrua, cunctisque audientibus dulcis & gratissima: vnde ob mellisquam sermonis eius facundiam, vndique ad eum populi confluebant, & saltem aliquod verbum ex ore eius audire cupiebant.

Eius virtutes,

Luc. 11.
Matt. 25.

3. Eucharij ei apparet.

Accipit viaticum.
Decedit.

Quantùm verò ad proprios mores pertinuit, vt breuiter narrem, fuit cogitatione mundissimus, verbo utilis & discretus, operatione nihilominùs irreprehensibilis & præcipuus: ac sic per actiuam vitam singulis compassione extitit proximus, vt tamen præceteris contemplatione esset suspensus. Et in hac contemplatione positus, non deiebat fraternam condescensionem vitæ actualis: nec etiam in actione submissus, recedebat à sublimitate contemplationis. Quique salutaria monita sui magistri recto tramite sequens, Evangelicum triticum Dominicæ familiæ fideliter dispensauit, & credita sibi talenta spiritualibus augmentis quotidie multiplicauit. Cùm verò his profectum gradibus vsq; ad venerabiles canos peruenisset, & iam consummatio sui cursûs appropinquaret: quadam nocte apparuit ei beatus Eucharius per visionem, dicens: Tempus iam instat, frater Valeri, resolutionis tuæ, & parata sunt tibi gaudia retributionis æternæ. Pater enim tibi ianua regni cælestis, quam post hæc horam quinto die gratulabundus ingredieris, & de concessis Domini tui beneficijs sine fine lætaberis. Quapropter Maternum, agonis nostri cooperatorem, tui officij successorem constitue, illumque de visitatione nostra ante diem sui exitûs certissimum redde. Et hæc dicēs, recessit. Euigilans autem sanctus Valerius, mox visum somnium beato Materno cæterisque fratribus, qui præstò erant, narrauit, & eis diem obitûs sui latissimo vultu instare prædixit. Sequenti verò die venerabilem Maternum ad sacerdotalem gradum prouexit, & eum de studio commissi ministerij diligenter instruxit. Cùmque per prædictum spatium, ob famam depositionis eius aduenientes, fideles verbo salutiferæ admonitionis de exercitio sanctæ conuersationis instanter instrueret, & eos ad salutem animarum suarum dulcissima exhortatione paternisque visceribus incitaret: illucescente iam quinto die, oratorium ingressus, viaticum, quod ipse consecrauerat, accepit: & post hæc extensis inter discipulorum manus membris sacris, 4. Kalend. Febr. spiritum reddidit celo. Cuius corpus colligentes discipuli, sacratissimo corpori sancti Eucharij coapauerunt, & in eodem sarcophago cum diuinis laudibus condiderunt. Quod superna dispositione actum esse credimus, vt quorum vna mens semper in Domino erat, eorum quoque corpora nec sepulcrum ab inuicem separaret.

S. CON.